

О.В.Мельников

ВПЛИВ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НА
ЯКІСТЬ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Цінні папери — це особливий вид поліграфічної продукції, який підлягає суворій звітності і для виготовлення потребує спеціальних матеріалів і обладнання, участі унікальних висококваліфікованих спеціалістів. В Україні, згідно з чинним законодавством, виготовлення цінних паперів здійснюється тільки на спеціалізованих підприємствах, що одержали ліцензію Міністерства фінансів. За затвердженою номенклатурою до цінних паперів і документів суворого обліку віднесено: акції, облигації, казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати, приватизаційні папери, проїзні документи, знаки поштової оплати і документи, що обслуговують грошовий обіг.

Вимоги до якості та методи оцінки цінних паперів охоплюють широке коло питань: при виготовленні їх використовують спеціальний папір і фарби, комбінацію декількох способів друку, технологічні прийоми нанесення зображення з високим ступенем якості та точності, комбінації послідовностей нанесення інформативних шарів із спеціальними ефектами зміни фізичних властивостей [2].

Передусім особливо великого значення надають зовнішньому вигляду цінних паперів: так, саме зображення на банкноті вже виконує захисні функції. У визначених місцях рисунка роблять ледь помітні для ока розриви ліній, додають контрольні штрихи, нібито випадкові точки. Окрім основного рисунка, на цінних паперах є складні складені рисунки тонких ліній великої правильності (сукупності математично вірних кривих), що утворюють фон цінного паперу. Виконуються ці елементи захисту за допомогою гільйошпирних машин, комп'ютерів зі спеціальним програмним забезпеченням. Практично на кожному цінному папері присутній такий елемент захисту, як мікроелементи. Звичайно, це текстова інформація, яку не розрізниш неозброєним оком.

Для друкування цінних паперів використовується спеціальний папір найвищої якості. Наприклад, флюорис-

центний, до якого входять люмінесцентні речовини, що здатні світитися під дією короткохвильового випромінювання. До способів захисту цінних паперів, які ґрунтуються на його фізико-хімічних властивостях, відносяться також водяні знаки та елементи видимої ідентифікації: кольорові волокна, прожилки, пірнаючі стрічки і т. ін.

Чи не до найголовніших елементів захисту цінних паперів належать і фарби. Вони повинні містити в своєму складі компоненти, обов'язкові для забезпечення друкарсько-технічних властивостей при друкуванні зображення, а також можуть мати елементи контролю, що забезпечують магнітні, флуорисцентні й ароматичні ефекти.

Сучасна технологія виготовлення та вимоги до цінних паперів передбачають обов'язкове застосування орловського та металографського способів друку. Орловський друк — це можливість добитися абсолютно точного суміщення елементів багатофарбового рисунка, що друкується за один прогон багатьма фарбами. Металографія ж дозволяє переносити на папір різний за товщиною шар фарби, а поза тим визначити рельєфність зображення навіть на дотик [1, 2].

Таким чином, специфіка цього виду поліграфічної продукції полягає в тому, що якість, тобто справжність цінного паперу, користувач має визначити з першого погляду, на дотик, практично не користуючись додатковими технічними засобами.

1. Амальгельдієв А. Чем же ценны "ценные бумаги" //Интермикро. 1995. №
2. 2. Величко О. Виготовлення і захист цінних паперів. //Друкарство. 1995. Січень - квітень

Стаття надійшла до редколегії 20. 01. 97